

Svar på regeringsuppdrag

**Rapport – Analysera utfallet av halveringen av det
schabloniserade föräldraavdraget inom assistansersättningen**

Försäkringskassan 2025

Datum: 2025-11-03

**Analysera utfallet av halveringen av det schabloniserade föräldraavdraget inom
assistansersättningen**

Version 1

FK 2025/000543

Innehåll

Inledning	4
Uppdrag och bakgrund	4
Frågeställningar	4
Metod och avgränsningar	4
Om föräldraavdrag vid bedömningen av assistansersättning.....	6
Föräldraavdragets storlek regleras i förordningen	6
Föräldraavdrag i beslut om assistansersättning	8
Förekomst av föräldraavdrag och beviljade timmar bland barn som beviljats assistansersättning	8
Minskade skillnader i bifallsbeslut där föräldraavdrag har gjorts.....	9
Föräldraavdrag har gjorts i de allra flesta avslagsbesluten.....	11
Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut.....	12
Diskussion	13
Referenser	14
Tabellförteckning	15
Figurförteckning.....	16
Bilaga 1 Tabeller till rapporten	17
Bilaga 2 Figurer till rapporten	18

Sammanfattning

Regeringen beslutade att halvera schablonen för föräldraavdrag i assistansersättningen från och med den 1 januari 2025. Försäkringskassan fick i regleringsbrevet 2025 i uppdrag att följa upp hur detta påverkat utfallet av rätten till assistansersättning. Uppföljningen bygger på data från Försäkringskassans datalager och avser perioden januari 2024 – juni 2025.

Uppföljningen visar att de allra flesta barn som fått avslag skulle fått det även utan föräldraavdrag. Efter att schablonen halverats har andelen avslag som beror på föräldraavdraget minskat något. Det kan bero på halveringen, men det kan också bero på andra faktorer såsom vilka som ansökt och hur omfattande hjälpbehov de hade. I de fall avslagen berodde på föräldraavdraget skulle ändringar i bestämmelserna om föräldraavdrag från grundläggande behov kunna leda till att fler barn beviljas assistansersättning. Om ännu fler barn ska beviljas assistansersättning krävs ändringar i de grundläggande bestämmelserna om rätten till assistansersättning och vad som är ett grundläggande behov.

Efter att schablonen har halverats har skillnader i föräldraavdragens storlek minskat mellan olika grupper av barn. Det genomsnittliga avdraget ligger nu närmare schablonen. I beslut om bifall med föräldraavdrag har skillnaderna mellan olika grupper barn också minskat. Det skulle delvis kunna förklaras av den halverade schablonen. Men utfallet påverkas även av vilka som ansöker och hur omfattande deras hjälpbehov var.

Inledning

Uppdrag och bakgrund

I regleringsbrevet¹ för 2025 fick Försäkringskassan i uppdrag att följa upp hur halveringen av de schabloniserade föräldraavdragen har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning.

Schabloniserade föräldraavdrag infördes när reformen *Stärkt rätt till personlig assistans*² trädde i kraft den 1 januari 2023.³ Avdragen används när föräldraansvaret ska beaktas vid bedömningen av ett barns behov av personlig assistans. Syftet med införandet av schabloniserade föräldraavdrag var att öka rättssäkerheten, likvärdigheten och förutsägbarheten inom assistansersättningen.⁴

Regeringen har därefter beslutat att halvera de schabloniserade föräldraavdragen. Ändringarna gäller från och med den 1 januari 2025 och innebär att schablonen för föräldraavdrag halveras jämfört med vad som har gällt för tid före den 1 januari 2025.⁵ Anledningen var att fler barn ska få rätt till personlig assistans.⁶

Frågeställningar

Utifrån regeringsuppdraget kommer följande frågeställningar att besvaras:

- Hur har de halverade föräldraavdragen påverkat rätten till assistansersättning (bifall och avslag)?
- Hur har de halverade föräldraavdragen påverkat beviljade timmar?
- Hur har de halverade föräldraavdragen påverkat bedömda timmar vid avslag?

Metod och avgränsningar

För att svara på frågeställningarna har vi hämtat uppgifter från Försäkringskassans datalager STORE. Uppgifterna gäller beslut (bifall och avslag) efter en nyansökan⁷ om rätt till assistansersättning för barn under perioden januari 2024 – juni 2025 (se Tabell 1).

Tabell 1 **Antal beslut, fördelat på utfall**

	2024	Januari–juni 2025
Bifall	422	196
Avslag	508	268
Totalt	930	464

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

För att kunna analysera hur den halverade schablonen har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning har vi delat upp resultatredovisningen per år. Vi har därför jämfört utfallet för 2024 då den tidigare schablonen gällde, med perioden januari–juni 2025, då

¹ Socialdepartementet (2024) *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Försäkringskassan*. Regeringsbeslut 2024-12-19. S2023/03241.

² Prop. 2021/22:214.

³ Bestämmelsen om schabloniserade föräldraavdrag infördes samtidigt i 51 kap. 6 § SFB och i 9 f § LSS.

⁴ Prop. 2021/2022:214, s. 37–38.

⁵ Schablonen gällande föräldraavdrag regleras i Förordning (1993:1091) om assistansersättning.

⁶ Prop. 2024/25:1, s. 30.

⁷ Begreppet ansökan används oavsett om prövningen av rätten till assistansersättning har sin grund i en ansökan eller en anmälan från kommunen.

den ny schablonen trätt i kraft. Detta innebär att uppföljningsperioden är kort och att underlaget därför är begränsat. Resultaten behöver därför tolkas med viss försiktighet.

För bifall ingår barn i åldern 1–17 år och för avslag ingår barn 1–11 år.⁸ Det beror på att det finns skillnader i hur föräldraavdragen tillämpas som hör samman med barnets ålder och om det finns rätt till assistansersättning eller inte. Ett beslut om bifall kan innehålla föräldraavdrag för både grundläggande behov och andra personliga behov. Ett beslut om avslag kan endast innehålla föräldraavdrag för grundläggande behov. För barn i åldern 12–17 år kan föräldraavdrag endast göras för andra personliga behov.

De avslagsbeslut som ingår är de som beror på att behovet av hjälp med grundläggande behov inte överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka. Det är endast i sådana avslagsbeslut som det är aktuellt att göra ett föräldraavdrag. Eftersom inget föräldraavdrag görs för grundläggande behov för barn 12 år eller äldre, är dessa exkluderade från redovisningen av avslagsbeslut.

Avseende de här besluten har vi hämtat följande uppgifter:

- beslutsutfall (bifall eller avslag)
- genomsnittligt antal beviljade/bedömda assistanstimmar per vecka
- om det finns bedömda timmar för undantagsbehov
- om föräldraavdrag har gjorts eller inte
- det totala föräldraavdragets storlek
- ålder

De schabloniserade föräldraavdragen görs per dygn med personlig assistans, men redovisas i rapporten per vecka.

⁸ Det är få barn under ett år som ansöker om assistansersättning. De flesta av dessa blir beviljade ersättning. Då de är för få för att redovisa kommer de inte att ingå i resultatet i den här rapporten.

Om föräldraavdrag vid bedömningen av assistansersättning

I det här kapitlet ges en kort beskrivning av föräldraavdragen vid bedömningen av rätten till assistansersättning.

Assistansersättning är reglerad i Socialförsäkringsbalken (SFB) och ger ersättning för kostnader för sådan personlig assistans som beskrivs i 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade. Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med ett eller flera grundläggande behov.⁹ Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. För att ha rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS.

För tid från 1 januari 2023 ska Försäkringskassan bortse från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken genom att göra schablonavdrag (föräldraavdrag). Avdrag ska göras från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt 9 a § LSS.¹⁰ I 51 kap. 6 § andra stycket SFB beskrivs hjälpbehov där något föräldraavdrag inte ska göras. Det gäller både några grundläggande behov och några andra personliga behov. I den här rapporten kallar vi de behoven för *undantagsbehov* (se Tabell 2).

Tabell 2 Hjälpbehov som föräldraavdrag inte ska göras från, fördelat på grundläggande behov och andra personliga behov

Hjälpbehov som är grundläggande behov	Hjälpbehov som är andra personliga behov
Andning	Åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp med det grundläggande behovet andning ska kunna ges
Löpande stöd vid medicinskt tillstånd	Åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp med det grundläggande behovet löpande stöd vid medicinskt tillstånd ska kunna ges
Måltider i form av sondmatning	Åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med måltider i form av sondmatning

Föräldraavdragets storlek regleras i förordningen

Hur stort föräldraavdrag som ska göras regleras i bilagan till förordningen (1993:1091) om assistansersättning (se Tabell 3). Från och med den 1 januari 2025 har de schabloner som gällt fram till och med 31 december 2024, halverats i storlek. Avdragen är olika stora beroende på vilken åldersgrupp barnet tillhör.¹¹ Avdrag ska vidare inte göras från grundläggande behov från och med den månad då barnet fyller 12 år eller från andra personliga behov före den månad då barnet fyller ett år respektive från och med den månad då barnet fyller 18 år. Ett nytt åldersintervall gäller från och med den månad som barnet uppnår den lägsta åldern i det nya åldersintervallet.¹² Avdrag ska göras för varje dygn som assistans lämnas.¹³ Antalet assistanstimmar per dygn kan aldrig bli lägre än noll. Föräldraavdrag kan därför inte föras vidare från en dag till en annan, utan gäller för varje enskilt dygn.

⁹ 9 a § LSS

¹⁰ 51 kap. 6 § SFB första och andra stycket.

¹¹ Ibid.

¹² För att kunna få högre assistansersättning på grund av att föräldraavdragen minskar till följd av att barnet tillhör ett nytt åldersintervall krävs en ansökan om ersättning för fler timmar.

¹³ Bilaga till förordning (1993:1091) om assistansersättning.

Tabell 3 Schablonavdrag per dygn i timmar för grundläggande behov och andra personliga behov, fördelat på åldersgrupp

	Föräldraavdrag för grundläggande behov		Föräldraavdrag för andra personliga behov	
	Schablon före halveringen	Schablon efter halveringen	Schablon före halveringen	Schablon efter halveringen
0 år	12	6	0	0
1–6 år	2,5	1,25	0,5	0,25
7–11 år	1	0,5	1	0,5
12–17 år	0	0	1	0,5

Källa: Bilaga till 4 a § förordning (1993:1091) om assistansersättning

Föräldraavdragets storlek påverkas av hur omfattande hjälpbehov barnet har

I Försäkringskassans tidigare uppföljning av schabloniserade föräldraavdrag har det framkommit att föräldraavdragen inte alltid blir lika stora som schablonen.¹⁴ Det beror på att alla barn inte har tillräckligt omfattande hjälpbehov per dygn för att det ska vara möjligt att göra de avdrag som följer av schablonerna. Föräldraavdraget kan dessutom bli olika stort för barn som per vecka har bedömts ha lika omfattande behov av hjälp med sådana behov som avdrag ska göras från. Även det beror på att avdrag görs per dygn och att avdragets storlek påverkas av omfattningen av bedömda timmar per dygn. Det innebär att beslut som fattades under 2024 inte nödvändigtvis skulle haft halverade föräldraavdrag om de fattats under 2025.

Exempel på vad halverade föräldraavdrag kan ha för påverkan i ett enskilt beslut

Under 2024 kommer en ansökan in om assistansersättning för ett femårigt barn. Barnet bedöms ha behov av hjälp med grundläggande behov under 13,5 timmar per dygn. Av dessa utgör 12 timmar undantagsbehov. Föräldraavdrag för grundläggande behov har därför gjorts med 1,5 timme per dygn. Föräldraavdraget är i detta beslut lägre än schablonen eftersom ett fullt avdrag för ett barn i ålder 1–6 år motsvarade 2,5 timmar per dygn vid denna tidpunkt.

Om barnets ansökan istället hade kommit in under 2025 hade föräldraavdraget blivit 1,25 timmar, vilket också hade varit det högsta möjliga föräldraavdraget för barn i åldern 1–6 år vid denna tidpunkt. Föräldraavdraget skulle ha blivit 0,25 timme lägre än det skulle varit 2024. Det innebär att föräldraavdraget inte hade halverats i det enskilda fallet, trots att schablonen för föräldraavdrag halverats.

¹⁴ Försäkringskassan 2024.

Föräldraavdrag i beslut om assistansersättning

I detta kapitel redovisas i vilken utsträckning föräldraavdrag har gjorts och hur de halverade föräldraavdragen har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning. Resultatet redovisas för bifall och avslag separat.

Förekomst av föräldraavdrag och beviljade timmar bland barn som beviljats assistansersättning

Under 2025 har föräldraavdrag gjorts i tre av fyra bifall (se Tabell 4). I vilken utsträckning föräldraavdrag har gjorts varierar mellan olika åldersgrupper. Högst andel finns i åldersgruppen 7–11 år, och lägst i gruppen 1–6 år. Det är liknande mönster som för 2024 (se Bilaga 1, Tabell 6). Eftersom det inte har skett någon ändring i när föräldraavdraget ska göras kan skillnader i förekomsten av föräldraavdraget mellan olika åldersgrupper inte förklaras av schablonens halvering. I stället beror skillnaden på vilka hjälpbehov de barn haft som ansökt och beviljats assistansersättning från år till år.

Tabell 4 Andel bifallsbeslut där föräldraavdrag gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupp, januari–juni 2025

Åldersgrupp	Andel beslut där föräldraavdrag gjorts (procent)
1–6 år	67
7–11 år	82
12–17 år	69
1–17 år	74

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Barn som beviljats assistansersättning under 2025 har i genomsnitt beviljats fler timmar jämfört med 2024 (se Tabell 5). Det gäller både i beslut med och utan föräldraavdrag. Barn i åldern 1–6 år har beviljats fler timmar än de andra åldersgrupperna. Att antal beviljade timmar har ökat i beslut som innehåller föräldraavdrag kan bero på den halverade schablonen. Men det kan också bero på vilka barn som ansökt och vilka hjälpbehov de har. Beslut utan föräldraavdrag omfattar fler timmar än beslut med föräldraavdrag, både under 2024 och 2025. Detta är förväntat eftersom barn som får beslut utan föräldraavdrag endast har undantagsbehov. Tidigare uppföljningar har visat att denna typ av behov generellt genererar många timmar.¹⁵

Skillnaden i antal timmar mellan beslut med föräldraavdrag och beslut utan föräldraavdrag har ökat något för barn i ålder 7–11 år och 12–17 år sedan 2024. Detta beror inte på halveringen av föräldraavdraget då skillnaderna i så fall skulle ha minskat. Skillnaderna beror istället på vilka barn som har ansökt och hur omfattande hjälpbehov de hade.

¹⁵ Försäkringskassan 2025 s. 47–51; Försäkringskassan 2024 s. 17.

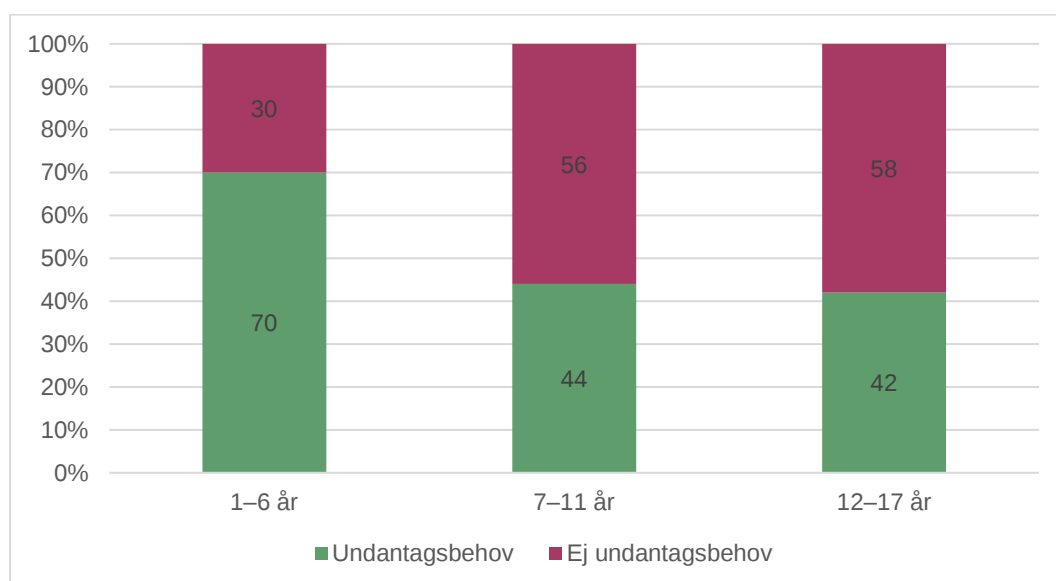
Tabell 5 **Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka i bifallsbeslut, fördelat på om föräldraavdrag gjorts eller inte samt på åldersgrupp, 2024 samt januari–juni 2025**

	2024			2025		
	1–6 år	7–11 år	12–17 år	1–6 år	7–11 år	12–17 år
Beslut med föräldraavdrag	108	93	103	111	95	109
Beslut utan föräldraavdrag	164	140	128	167	152	140

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

I de fall föräldraavdrag inte har gjorts beror det på att barnet endast har beviljats tid för sådana hjälpbehov som avdrag inte ska göras från, så kallade undantagsbehov.¹⁶ Det är en större andel barn som har undantagsbehov i åldersgruppen 1–6 år jämfört med de äldre åldersgrupperna (se Figur 1). Barn i åldersgruppen 1–6 år har alltså generellt andra behov än de äldre barnen. Det är en förklaring till att förekomsten av föräldraavdrag är lägre och antalet beviljade timmar är högre i denna grupp jämfört med andra åldersgrupper. Det är liknande mönster som för 2024 (se Bilaga 2, Figur 6).

Figur 1 **Andel bifall fördelat på typ av behov och åldersgrupp, januari–juni 2025**

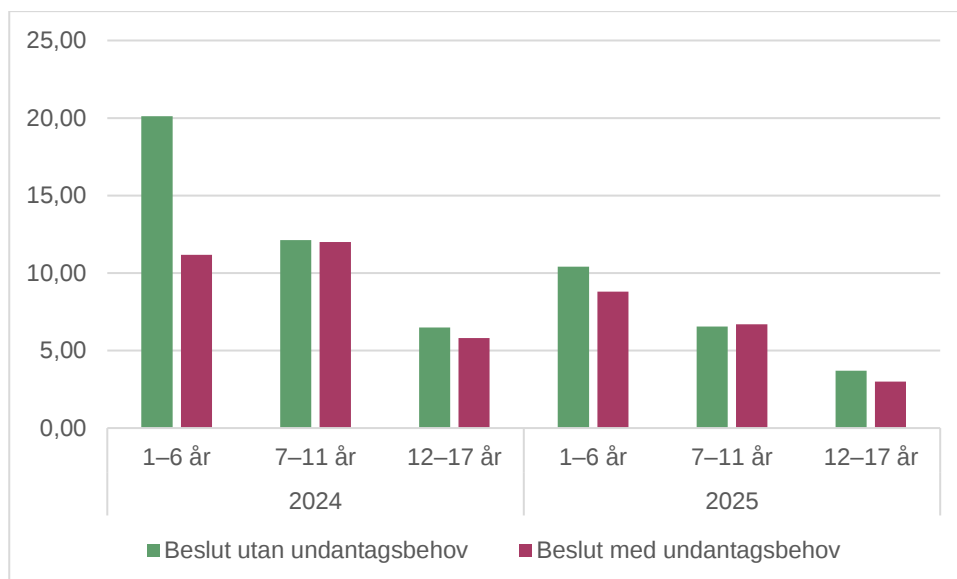
Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Minskade skillnader i bifallsbeslut där föräldraavdrag har gjorts

Det genomsnittliga föräldraavdraget har minskat för alla åldersgrupper under 2025, jämfört med 2024 (se Figur 2). Det är en förväntad effekt av att schablonen har halverats. Skillnaden mellan barn som har undantagsbehov och barn som inte har det har minskat eller försvunnit helt under 2025 jämfört med 2024. Särskilt i åldersgruppen 1–6 år är det en tydlig minskning där det under 2024 skiljde 9 timmar, men under 2025 skiljer knappt 2 timmar. Gruppen 7–11 år har nästan lika stort föräldraavdrag oavsett om det finns undantagsbehov eller inte. Så var det även under 2024.

¹⁶ Med undantagsbehov avses hjälpbehoven andning, sondmatning, löpande stöd vid medicinskt tillstånd samt nödvändiga åtgärder för att denna hjälp ska kunna ges.

Figur 2 Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag (per vecka) i bifallsbeslut fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari-juni 2025

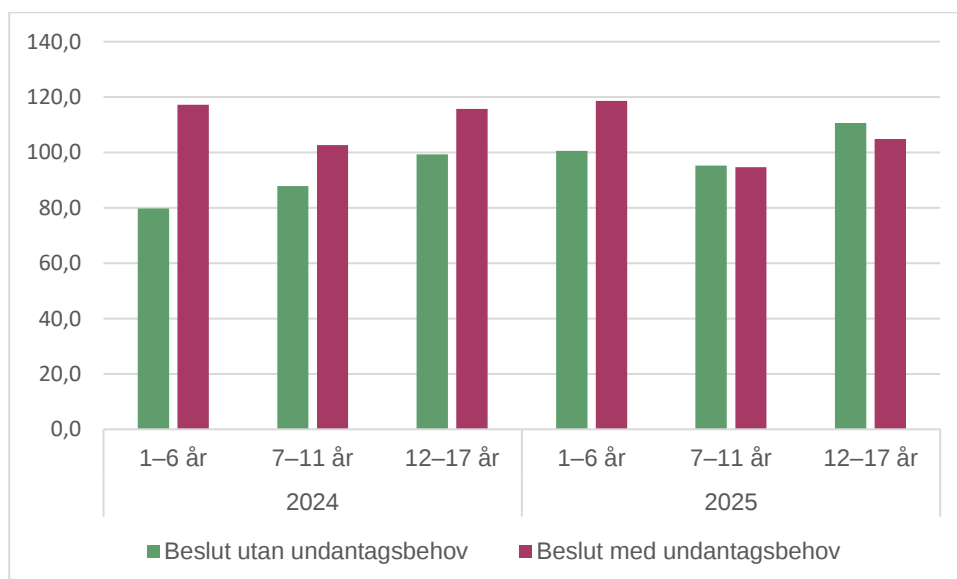

Källa: Försäkringskassans datalager STORE.

Anm.: Det genomsnittliga avdraget är större än schablonerna. Det beror på att vissa barn bytt åldersgrupp under handläggningstiden vilket innebär att föräldraavdrag gjorts utifrån två olika åldersgrupper. Barnets ålder registreras i datalagret vid beslutstidpunkten. Avdragets storlek registreras utifrån första månaden då assistansersättning beviljas, vilket kan vara tidigare än beslutstidpunkten.

Figur 3 visar det genomsnittliga antalet beviljade timmar för barn som fått bifall efter att föräldraavdrag har gjorts under 2024 och 2025, uppdelat på typ av behov. I de ärenden där föräldraavdrag har gjorts, har barn med undantagsbehov i åldern 1-6 år beviljats fler timmar än andra barn. Majoriteten av barnen i den här åldersgruppen som fick bifall hade undantagsbehov både under 2024 och 2025 (se Bilaga 1, Tabell 7). De är också den åldersgrupp som beviljats flest timmar för undantagsbehov (se Bilaga 1, Tabell 8).

Figur 3 Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka i bifallsbeslut där föräldraavdrag har gjorts, fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari-juni 2025

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Under 2024 fanns tydliga skillnader i antal beviljade timmar per vecka beroende på om barnet hade undantagsbehov eller inte. Under 2025 har dessa skillnader jämnats ut (se Figur 3). Särskilt i åldersgruppen 1–6 år är det en tydlig minskning. Under 2025 har åldersgruppen 7–11 år blivit beviljad lika många timmar vilket inte var fallet under 2024. Även vad gäller åldersgruppen 12–17 år har skillnaden minskat vad gäller antal beviljade timmar.

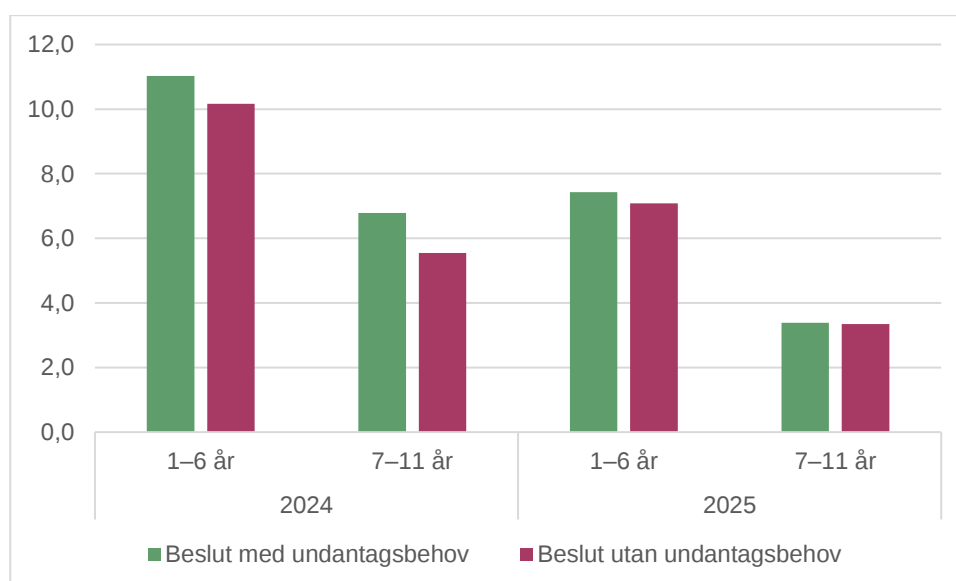
Sammantaget har barn utan undantagsbehov fått fler timmar oavsett ålder, jämfört med föregående år. Den största ökningen finns hos barn i åldern 1–6 år som inte har undantagsbehov. De barnen har beviljats i genomsnitt 21 timmar mer per vecka under 2025 jämfört med 2024.

Föräldraavdrag har gjorts i de allra flesta avslagsbesluten

Under 2025 har föräldraavdrag gjorts i nästan alla beslut om avslag för barn i åldern 1–11 år.¹⁷ Så har det varit sedan föräldraavdragen infördes.¹⁸ I de fåtal beslut där föräldraavdrag inte gjorts beror det på att barnet inte hade några bedömda timmar för grundläggande behov.

Barn som fått beslut om avslag har generellt ett lägre föräldraavdrag jämfört med barn som fått beslut om bifall, det gäller både 2024 och 2025 (se Figur 2 och Figur 4). Att det är lägre i avslag beror på att det inte fanns tillräckligt med bedömda timmar för att ett fullt föräldraavdrag ska kunna göras. Jämfört med beslut om bifall är skillnaderna i avdragets storlek också mindre i beslut om avslag. Det beror på att det är ovanligt att barn som får avslag har undantagsbehov (se Bilaga 1, Tabell 9). Sedan schablonen halverats har det genomsnittliga föräldraavdraget i avslag minskat vilket är en naturlig konsekvens. Men skillnaderna mellan barn som har undantagsbehov och barn som inte har det har också minskat. För barn 7–11 år fanns det inga skillnader under 2025 (se Figur 4). De minskade skillnaderna skulle delvis kunna förklaras av den halverade schablonen. Men även andra faktorer kan ha påverkat, såsom vilka som ansökt och hur omfattande deras hjälpbehov var.

Figur 4 Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari–juni 2025

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

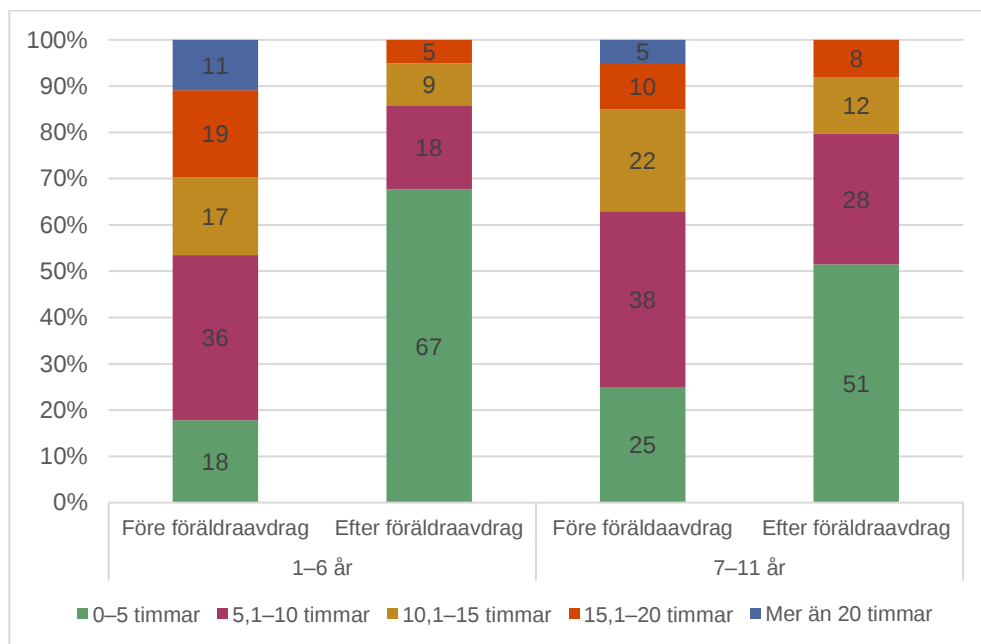
¹⁷ Det är för få avslagsbeslut där inget avdrag har gjorts för att redovisa.

¹⁸ Försäkringskassan 2024 s. 13.

Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut

Figur 5 visar hur föräldraavdraget påverkat bedömda timmar i beslut om avslag under 2025. För de allra flesta barn som fick avslag översteg inte behovet av hjälp med grundläggande behov 20 timmar per vecka innan föräldraavdrag gjordes. Det vanligaste var att barn som fått avslag hade mellan 5–10 bedömda timmar för grundläggande behov innan föräldraavdrag gjordes. Det gäller både för barn 1–6 år och 7–11 år. Under 2024 var mönstret på samma sätt för de yngre barnen men för de äldre var det något vanligare att de hade mellan 0–5 timmar (se Bilaga 2, Figur 7).

Figur 5 Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp, andel barn per kategori, januari-juni 2025

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Innan föräldraavdrag gjorts var det 18 procent av barnen i ålder 1–6 år som hade mellan 0–5 bedömda timmar för grundläggande behov. Efter att föräldraavdrag gjorts var denna grupp betydligt större och utgjorde 67 procent av avslagen. För de äldre barnen i åldern 7–11 år ser mönstret ut på samma sätt även om förflyttningen är mindre. Jämfört med helåret 2024 har skillnaderna i bedömda timmar före och efter föräldraavdrag minskat (se Bilaga 2, Figur 7).

För 11 procent av barnen i åldern 1–6 år och 5 procent i åldern 7–11 år innebar föräldraavdraget att de grundläggande behoven inte översteg 20 timmar per vecka. Det motsvarar 18 barn. Under helåret 2024 var motsvarande andel 17 procent för gruppen 1–6 år och 9 procent för gruppen 7–11 år (se Bilaga 2, Figur 7). Det motsvarar 61 barn.

Diskussion

Syftet med halveringen av schablonen för föräldraavdrag var att fler barn skulle beviljas assistansersättning. Under 2025 minskade andelen avslag som berodde på föräldraavdraget något. Det kan bero på den halverade schablonen. Det kan också bero på andra faktorer, såsom vilka som ansökt och vilka hjälpbehov de hade. I de fall som avslaget berodde på föräldraavdraget skulle ändringar i bestämmelserna om föräldraavdrag från grundläggande behov kunna leda till att fler barn beviljas assistansersättning. Om det finns en förväntan att ännu fler barn än dessa barn ska beviljas ersättning krävs ändringar av de grundläggande bestämmelserna om rätten till assistansersättning och vad som är ett grundläggande behov.

Uppföljningen visar att de allra flesta barn som fått avslag skulle fått det även utan föräldraavdrag under 2024 och 2025. Det handlar alltså om en liten andel barn vars behov av hjälp med grundläggande behov skulle överstigit 20 timmar per vecka om inget föräldraavdrag gjorts. Det här har varit ett mönster sedan de schabloniserade föräldraavdragen infördes.¹⁹

De genomsnittliga föräldraavdragen har minskat både i beslut om bifall och avslag. Det är en naturlig konsekvens av halveringen. Resultaten i den här uppföljningen tyder på att halveringen också har bidragit till en ökad förutsägbarhet när det gäller föräldraavdragens storlek. De genomsnittliga föräldraavdragen i både beslut om bifall och avslag under 2025 ligger närmare schablonen jämfört med tidigare år. Tidigare har det i beslut om bifall funnits tydliga skillnader i hur mycket avdrag som gjorts för barn med och utan undantagsbehov.²⁰ Dessa skillnader har efter halveringen jämnats ut.

Barn som beviljats assistansersättning efter att föräldraavdrag har gjorts under 2025 har i genomsnitt beviljats fler timmar jämfört med tidigare år. Det har inneburit att skillnaden i antal beviljade timmar mellan barn som har undantagsbehov och barn utan sådana behov har minskat. Den grupp där störst förändring skett är barn i åldern 1–6 år som inte har undantagsbehov. De har i genomsnitt beviljats 21 timmar mer per vecka. Det är fler timmar än vad den halverade schablonen motsvarar vilket innebär att ökningen för denna grupp endast delvis skulle kunna förklaras av ett lägre föräldraavdrag.

Inom ramen för detta uppdrag har det varit svårt att analysera hur halveringen av föräldraavdragen har påverkat rätten till assistansersättning. Det beror bland annat på att uppföljningsperioden är kort, vilket leder till ett litet underlag att studera. Det beror även på att utfallet i assistansersättningen påverkas av många olika faktorer och i största grad av vilka som ansöker om ersättningen och vilka hjälpbehov de har. Det är därför svårt att förklara den isolerade effekten av halverade föräldraavdrag, även i de fall där det skett en förändring som kan hänföras till den halveringen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Helena Lundkvist och verksamhetsutvecklare Magnus Allenbrant, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Magnus Allenbrant

¹⁹ Försäkringskassan 2024.

²⁰ Ibid. s. 12.

Referenser

Förordning (1993:1091) om assistansersättning

Försäkringskassan 2024. Rapport – Analysera utfallet av schabloniserat föräldraavdrag inom assistansersättningen. Dnr. FK 2024/002285

Försäkringskassan 2025. Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen. Dnr. FK 2025/000542

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Prop. 2024/2025:1 Budgetpropositionen för 2025

Prop. 2021/22:214 *Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn*

Socialdepartementet 2024. *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Försäkringskassan*. Regeringsbeslut 2024-12-19. S2023/03241

Socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB

Tabellförteckning

Tabell 1	Antal beslut, fördelat på utfall.....	4
Tabell 2	Hjälpbehov som föräldraavdrag inte ska göras från, fördelat på grundläggande behov och andra personliga behov	6
Tabell 3	Schablonavdrag per dygn i timmar för grundläggande behov och andra personliga behov, fördelat på åldersgrupp	7
Tabell 4	Andel bifallsbeslut där föräldraavdrag gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupp, januari–juni 2025.....	8
Tabell 5	Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka i bifallsbeslut, fördelat på om föräldraavdrag gjorts eller inte samt på åldersgrupp, 2024 samt januari–juni 2025	9
Tabell 6	Andel beslut där föräldraavdrag gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupp, 2024	17
Tabell 7	Andel bifallsbeslut med föräldraavdrag där undantagsbehov förekommer, fördelat på åldersgrupp, procent.....	17
Tabell 8	Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka för undantagsbehov i bifallsbeslut där föräldraavdrag gjorts, fördelat på åldersgrupp	17
Tabell 9	Andel undantagsbehov i beslut om avslag, procent	17

Figurförteckning

Figur 1	Andel bifall fördelat på typ av behov och åldersgrupp, januari–juni 2025.....	9
Figur 2	Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag (per vecka) i bifallsbeslut fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari-juni 2025	10
Figur 3	Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka i bifallsbeslut där föräldraavdrag har gjorts, fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari–juni 2025	10
Figur 4	Genomsnittligt antal timmar föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp och behov, 2024 samt januari–juni 2025	11
Figur 5	Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp, andel barn per kategori, januari-juni 2025	12
Figur 6	Andel bifall fördelat på typ av behov och åldersgrupp, 2024	18
Figur 7	Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp, andel barn per kategori, 2024	18

Bilaga 1 Tabeller till rapporten

Tabell 6 Andel beslut där föräldraavdrag gjorts bland nybeviljade barn, fördelat på åldersgrupp, 2024

Åldersgrupp	Andel beslut där föräldraavdrag gjorts (procent)
1–6 år	63
7–11 år	85
12–17 år	72
1–17 år	75

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Tabell 7 Andel bifallsbeslut med föräldraavdrag där undantagsbehov förekommer, fördelat på åldersgrupp, procent

Ålder	2024	Januari–juni 2025
1–6 år	74	56
7–11 år	33	32
12–17 år	24	32

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Tabell 8 Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka för undantagsbehov i bifallsbeslut där föräldraavdrag gjorts, fördelat på åldersgrupp

År	1–6 år	7–11 år	12–17 år	1–17 år
2024	84	61	75	74
Januari–juni 2025*	65	44	60	56

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

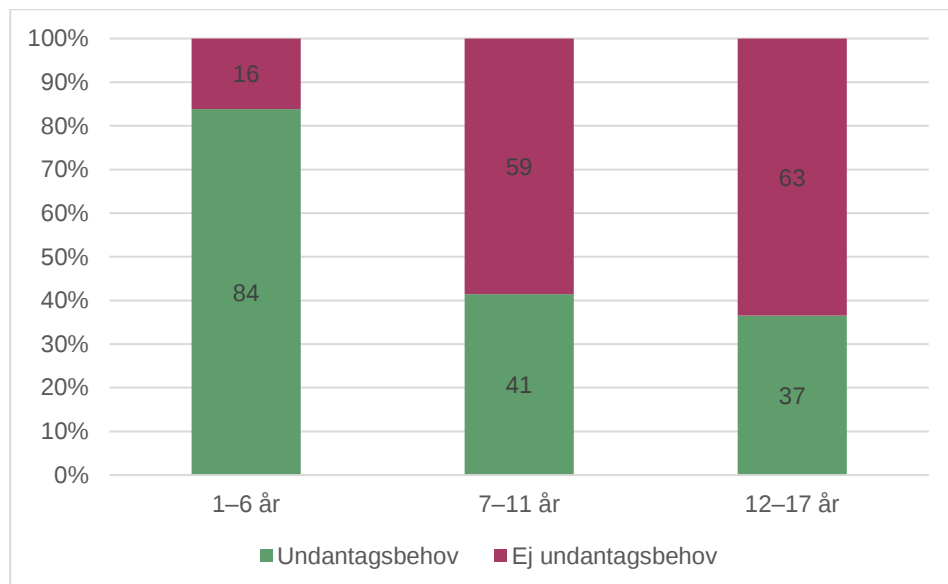
Tabell 9 Andel undantagsbehov i beslut om avslag, procent

	2024	Januari–juni 2025
Beslut med undantagsbehov	6	4
Beslut utan undantagsbehov	94	96

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

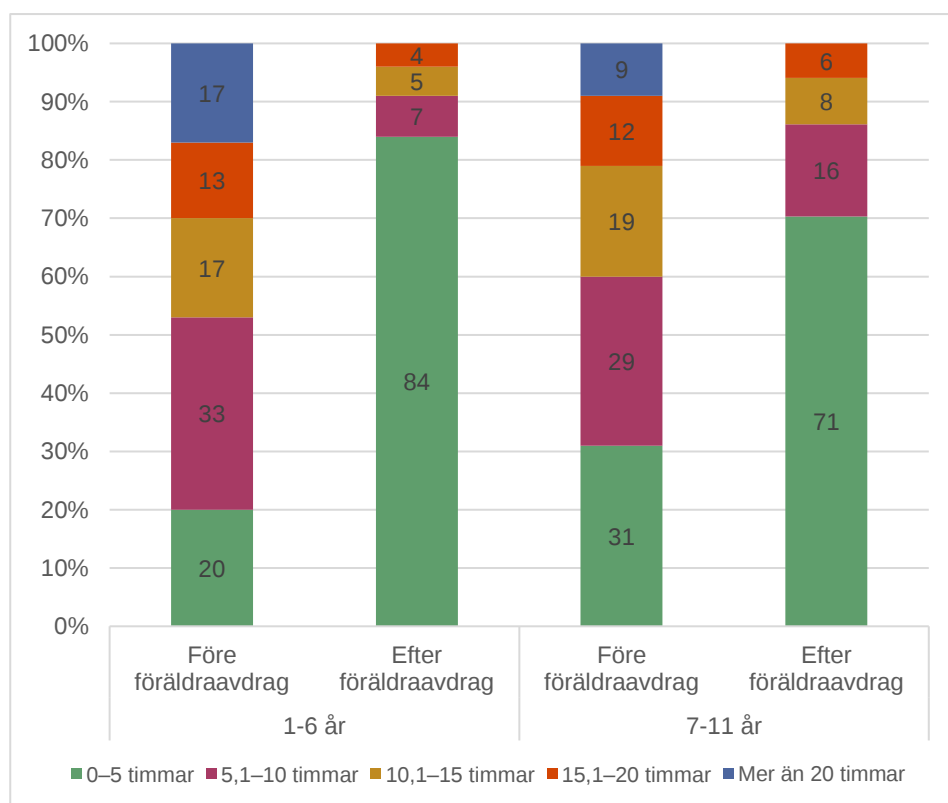
Bilaga 2 Figurer till rapporten

Figur 6 Andel bifall fördelat på typ av behov och åldersgrupp, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

Figur 7 Bedömda timmar före och efter föräldraavdrag i avslagsbeslut, fördelat på åldersgrupp, andel barn per kategori, 2024

Källa: Försäkringskassans datalager STORE